

## II

(Retsakter hvis offentliggørelse ikke er obligatorisk)

## RÅDET

## RÅDETS AFGØRELSE

af 3. juni 2002

**om Det Europæiske Atomenergifællesskabs sjette rammeprogram for forskning og uddannelse på det nukleare område, som også bidrager til realiseringen af det europæiske forskningsrum (2002-2006)**

(2002/668/Euratom)

RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION HAR —

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Atomenergifællesskab, særlig artikel 7,

under henvisning til forslag fra Kommissionen <sup>(1)</sup>,

under henvisning til udtalelse fra Europa-Parlamentet <sup>(2)</sup>,

under henvisning til udtalelse fra Det Økonomiske og Sociale udvalg <sup>(3)</sup>, og

ud fra følgende betragtninger:

(1) I overensstemmelse med traktatens artikel 7 kan der vedtages et rammeprogram, som omfatter alle de forskningsaktiviteter, herunder demonstrations- og uddannelsesaktiviteter inden for kerneenergi, der skal iværksættes ved hjælp af forsknings- og uddannelsesprogrammer.

(2) Kommissionen har i løbet af 2000 fremlagt to meddelelser henholdsvis om perspektiver og mål for oprettelsen af et europæisk forskningsrum og om realiseringen af det europæiske forskningsrum og retningslinjerne for EU's indsats inden for forskning (2002-2006). Kommissionen fremlagde ligeledes i løbet af 2000 en meddelelse om innovation i en vidensbaseret økonomi.

(3) Det Europæiske Råds møder i Lissabon i marts 2000, i Santa Maria da Feira i juni 2000 og i Stockholm i marts 2001 mundede ud i konklusioner om, at det af hensyn til bæredygtig økonomisk vækst, øget beskæftigelse og social samhørighed er vigtigt, at der hurtigt oprettes et europæisk rum for forskning og innovation. Der blev på Det Europæiske Råds møde i Göteborg i juni 2001

opnået enighed om en strategi for bæredygtig udvikling, og en tredje dimension om miljø blev føjet til Lissabonstrategien.

(4) Europa-Parlamentet <sup>(4)</sup> <sup>(5)</sup>, Rådet <sup>(6)</sup> <sup>(7)</sup>, Det Økonomiske og Sociale Udvalg <sup>(8)</sup> og Regionsudvalget <sup>(9)</sup> har også udtalt sig positivt om oprettelsen af det europæiske forskningsrum.

(5) Kommissionen fremlagde den 19. oktober 2000 konklusionerne på den eksterne evaluering af gennemførelsen og resultaterne af de fællesskabsaktioner, der er blevet gennemført i løbet af de fem år forud for evalueringen, samt sine egne kommentarer.

(6) Det er derfor vigtigt at vedtage et nyt rammeprogram for perioden 2002-2006, som også bidrager til oprettelsen af det europæiske forskningsrum og fremmer innovation.

(7) I sjette rammeprogram fastsættes videnskabelige og teknologiske mål og prioriteringer og angives hovedlinjerne for de påtænkte aktioner, som gennemføres under hensyntagen til kravet om, at Fællesskabets finansielle interesser skal beskyttes. Det er vigtigt at sikre en forsvarlig økonomisk forvaltning af sjette rammeprogram.

<sup>(4)</sup> Beslutning af 18.5.2000 (EFT C 59 af 23.2.2001, s. 250).

<sup>(5)</sup> Beslutning af 15.2.2001 (EFT C 276 af 1.10.2001, s. 271).

<sup>(6)</sup> Resolution af 15.6.2000 (EFT C 205 af 19.7.2000, s. 1).

<sup>(7)</sup> Resolution af 16.11.2000 (EFT C 374 af 28.12.2000, s. 1).

<sup>(8)</sup> Udtalelse af 24.5.2000 (EFT C 204 af 18.7.2000, s. 70).

<sup>(9)</sup> Udtalelse af 12.4.2000 (EFT C 226 af 8.8.2000, s. 18).

<sup>(1)</sup> EFT C 180 E af 26.6.2001, s. 177.

<sup>(2)</sup> EFT C 140 E af 13.6.2002, s. 371.

<sup>(3)</sup> EFT C 260 af 17.9.2001, s. 3.

- (8) Uden at det i øvrigt berører budgetmyndighedens kompetence i henhold til traktaten, anføres der i denne afgørelse et finansielt referencegrundlag for hele rammeprogrammets varighed, jf. punkt 34 i den interinstitutionelle aftale af 6. maj 1999 mellem Europa-Parlamentet, Rådet og Kommissionen om budgetdisciplin og forbedring af budgetproceduren <sup>(1)</sup>.
- (9) Det Fælles Forskningscenter bør bidrage til gennemførelsen af rammeprogrammet, hvor det kan yde uafhængig, kundestyret støtte til formuleringen og gennemførelsen af Fællesskabets politikker, herunder tilsyn med gennemførelsen af sådanne politikker på de områder, hvor det har specifik kompetence.
- (10) De forskningsaktiviteter, der gennemføres under sjette rammeprogram, bør overholde grundlæggende etiske principper, bl.a. dem, der afspejles i artikel 6 i traktaten om Den Europæiske Union og i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, samt behovet for at tage hensyn til, hvorledes deres aktiviteter accepteres af offentligheden.
- (11) Til opfølgning af Kommissionens meddelelse om kvinder og videnskab, Rådets resolutioner af 20. maj 1999 <sup>(2)</sup> og 26. juni 2001 <sup>(3)</sup> og Europa-Parlamentets beslutning af 3. februar 2000 <sup>(4)</sup> herom iværksættes en handlingsplan med det formål at give plads til, at kvinderne kan spille en større rolle inden for videnskab og forskning i Europa, hvilket skulle sikre lige muligheder for begge køn.
- (12) Kommissionens grønbog med titlen »På vej mod en europæisk strategi for energiforsyningsikkerhed« er et bidrag til debatten om midlerne til at bekæmpe klimaændringer og reducere Europas afhængighed af importeret energi.
- (13) Kommissionen bør regelmæssigt forelægge Europa-Parlamentet og Rådet en rapport om, hvor langt gennemførelsen af sjette rammeprogram er kommet, og derudover skal den lade gennemføre en uafhængig evaluering af gennemførelsen af de igangsatte aktioner i god tid, og inden Kommissionen fremlægger sit forslag til det følgende rammeprogram. En sådan evaluering bør foretages i åbenhed over for alle relevante aktører.
- (14) De europæiske forskningsaktiviteters internationale og globale dimension er vigtig ud fra ønsket om at opnå gensidige fordele. Sjette rammeprogram er således åbent for deltagelse for lande, der har indgået de nødvendige

aftaler med henblik herpå, samt på projektniveau og på gensidigt fordelagtigt grundlag for deltagelse af enheder fra tredjelande og internationale organisationer med henblik på videnskabeligt samarbejde.

- (15) Sjette rammeprogram bør bidrage til udvidelsen ved at yde videnskabelig og teknologisk støtte til kandidatlandene med henblik på gennemførelse af gældende fællesskabsret og på at integrere dem fuldt ud i det europæiske forskningsrum. Der bør gives potentielle deltagere oplysninger om mulighederne for at deltage i programmet i god tid og på omhyggelig måde.
- (16) Kommissionen har hørt Det Videnskabelige og Tekniske Udvalg, som har afgivet udtalelse —

TRUFFET FØLGENDE AFGØRELSE:

#### Artikel 1

- For perioden 2002-2006 vedtages der et flerårigt rammeprogram for forsknings- og uddannelsesaktiviteter på det nukleare område, i det følgende benævnt »sjette rammeprogram«.
- Sjette rammeprogram omfatter alle Fællesskabets aktiviteter vedrørende forskning, teknologisk udvikling, internationalt samarbejde, formidling og nyttiggørelse samt uddannelse under følgende overskrifter:
  - kontrolleret termonuklear fusion
  - håndtering af radioaktivt affald
  - strålingsbeskyttelse
  - andre aktiviteter inden for nuklear teknologi og sikkerhed
  - Det Fælles Forskningscenters aktiviteter på det nukleare område.
- De videnskabelige og teknologiske mål og prioriteringerne i forbindelse hermed er fastsat i bilag I, som også angiver hovedlinjerne for de påtænkte indsatsområder.

#### Artikel 2

- Det finansielle referencegrundlag for gennemførelsen af sjette rammeprogram i perioden 2002-2006 er fastsat til 1 230 mio. EUR. Den andel, som tildeles til de enkelte aktiviteter, er fastsat i bilag II.

<sup>(1)</sup> EFT C 172 af 18.6.1999, s. 1.

<sup>(2)</sup> EFT C 201 af 16.7.1999, s. 1.

<sup>(3)</sup> EFT C 199 af 14.7.2001, s. 1.

<sup>(4)</sup> EFT C 309 af 27.10.2000, s. 57.

2. De nærmere bestemmelser for Fællesskabets finansielle deltagelse fastsættes i henhold til finansforordningen vedrørende De Europæiske Fællesskabets almindelige budget, suppleret med bilag III og, hvor det er hensigtsmæssigt, med det eller de forsknings- og uddannelsesprogrammer, som Rådet skal vedtage til gennemførelse af denne afgørelse.

#### Artikel 3

Alle forskningsaktiviteter, der iværksættes under sjette ramme-program, gennemføres under overholdelse af grundlæggende etiske principper.

#### Artikel 4

Sjette ramme-program gennemføres ved hjælp af forsknings- og uddannelsesprogrammer. I disse programmer fastsættes præcise mål og detaljerede gennemførelsesbestemmelser.

#### Artikel 5

1. Kommissionen overvåger konstant og systematisk gennemførelsen af sjette ramme-program og dets forsknings- og uddannelsesprogrammer med bistand fra uafhængige sagkyndige eksperter.

2. I henhold til traktatens artikel 7 fremlægger Kommissionen hvert år en detaljeret rapport om, hvor langt sjette ramme-program er kommet, især med hensyn til dets mål og prioriteringer, herunder de finansielle aspekter.

#### Artikel 6

Inden Kommissionen forelægger sit forslag til det følgende ramme-program, lader den uafhængige højt kvalificerede eksperter foretage en ekstern evaluering af gennemførelsen og resultaterne af Fællesskabets indsats i løbet af de fem år, der går forud for evalueringen.

Kommissionen meddeler Europa-Parlamentet, Rådet, Det Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget konklusionerne af evalueringen og sine bemærkninger hertil.

Udfærdiget i Luxembourg, den 3. juni 2002.

På Rådets vegne

J. C. APARICIO PÉREZ

Formand

## BILAG I

**VIDENSKABELIGE OG TEKNOLOGISKE MÅL, HOVEDLINJER I AKTIVITETERNE OG PRIORITETER**

Med henblik på at opfylde målene vedrørende nuklear forskning og uddannelse som fastsat i Euratom-traktaten og med henblik på at bidrage til oprettelsen af det europæiske forskningsrum vil sjette Euratom-rammeprogram, i det følgende benævnt »rammeprogrammet«, blive struktureret som skitseret nedenfor.

Deltagelsen i rammeprogrammet som helhed er åben for alle lande, der har indgået associeringsaftaler med Fællesskabet med henblik herpå. Andre tredjelande kan deltage i rammeprogrammet gennem bilaterale samarbejdsaftaler. Forskere og organisationer fra tredjelande kan også deltage i projekter på grundlag af en individuel vurdering.

**1. UDVALGTE FORSKNINGSTEMAER****1.1. Kontrolleret termonuklear fusion**

Kontrolleret termonuklear fusion kan bidrage til langsigtet energiforsyning og derfor til kravene i forbindelse med bæredygtig udvikling med henblik på driftsikker central produktion af el i grundlastværker.

På grund af kompleksiteten i den grundlæggende fysik og de teknologiske problemer, der skal løses, må den udvikling, der skal gennemløbes, før fusion kan anvendes til energiproduktion, nødvendigvis foregå i flere etaper, hvor hver fase er en forudsætning for den følgende. Inden for en mere kortsigtet tidsramme kan forskning i fusionsteknologier dog give anledning til nyttige teknologiske spin-off-effekter.

Den indsats, der er gjort inden for rammerne af EU's integrerede forskningsprogram for kontrolleret termonuklear fusion, har gjort det muligt for Europa at indtage en førerposition inden for forskning i fusion ved magnetisk indeslutning.

Fordi forskningen er nået langt og der er opnået gode resultater, bl.a. på den europæiske tokamak JET, er det nu muligt at planlægge overgangen til »Next Step«, som vil være at skabe en maskine, der er i stand til at frembringe fusionsreaktioner på vilkår, der kan sammenlignes med vilkårene for en reaktor, der producerer energi.

Afslutningen af de forberedende arbejder til et detaljeret projekt for »Next Step« inden for rammerne af det internationale samarbejdsprojekt ITER gør det muligt at træffe en beslutning om iværksættelse af dette projekt og konstruktion af denne maskine.

Målet med maskinen er at vise, at det er videnskabeligt og teknologisk muligt at producere energi ved kernefusion under hensyntagen til de socioøkonomiske aspekter. Nøjagtig hvordan projektet skal gennemføres, afhænger af resultaterne af de forhandlinger, der på nuværende tidspunkt føres som led i det internationale samarbejde, og af den senere udvikling, især beslutningerne om Europas bidrag til ITER-projektet og maskinens placering. Der må fastlægges juridiske rammer herfor.

Deltagelse i ITER-initiativet kræver, at der iværksættes et ledsageprogram, som omfatter følgende elementer:

- drift af JET-maskinen på en sådan måde, at der kan drages fordel af de forbedringer, som den undergår på nuværende tidspunkt. Eventuel deltagelse i de forskningsaktiviteter, der er nødvendige for at demontere fusionsanlæg
- videreførelse af forskningen vedrørende fusionsfysik og teknologi, herunder: undersøgelse og evaluering af metoder til magnetisk indeslutning, bl.a. med fortsættelse af opførelsen af »stellaratoren« Wendelstein 7-X og drift af de eksisterende anlæg i Euratom-associeringerne; koordinerede aktiviteter vedrørende teknologiforskning, særlig forskning vedrørende materialer til fusion.

**1.2. Håndtering af radioaktivt affald**

I dag kommer 35 % af EU's elektricitet fra nuklear fissionsenergi. Denne energiform indgår i debatten om, hvordan klimaændringer skal bekæmpes, og om, hvordan man skal mindske Europas afhængighed af importeret energi. Nogle af kernekraftværkerne af den nuværende generation vil vedblive med at være i drift i mindst 20 år endnu.

Udnyttelsen af den nukleare fissionsenergi til energiproduktion kræver derfor, at der sker fremskridt i forbindelse med problemet omkring affaldet, især med hensyn til industriens gennemførelse af tekniske løsninger på forvaltningen af langlivet affald.

Såvel i den private som den offentlige sektor gøres der en betydelig forskningsindsats inden for teknologi til behandling og opbevaring af nukleart affald i Europa. Fællesskabet kan påtage sig en koordinerende rolle, hvorved det bliver muligt at samle disse bestræbelser til en kritisk masse og sikre, at der er sammenhæng i de retningslinjer, som affaldsforvaltningsorganerne og de berørte virksomheder følger.

Indsatsen skal både omfatte problemet vedrørende affaldshåndtering og spørgsmålet om, hvordan man kan mindske affaldets virkning. På denne baggrund skal følgende forhold behandles:

- forskning vedrørende langtidsopbevaring i dybtliggende geologiske lag, med netsamarbejde om de aktiviteter, der gennemføres forskellige steder i de tre hovedtyper af geologiske formationer
- forskning, der går ud på at mindske virkningerne af affaldet, navnlig ved at udvikle nye teknologier til at mindske risikoen i forbindelse med affald ved hjælp af teknikker til separation og transmutation, samt at undersøge potentialet i koncepter til produktion af mindre affald i forbindelse med fremstilling af kerneenergi.

### 1.3. Strålingsbeskyttelse

Der skal fortsat udvises årvågenhed for at sikre en videreførelse af Fællesskabets fremragende resultater på sikkerhedsområdet. EU's udvidelse medfører også nye udfordringer. Forbedring af strålingsbeskyttelsen er fortsat et prioriteret område. I rammeprogrammet vil disse aktiviteter først og fremmest blive gennemført på følgende områder:

- kvantificering af risici i forbindelse med lave eksponeringsniveauer
- medicinsk bestråling og bestråling fra naturlige strålingskilder
- strålingsøkologi
- risikostyring og styring af nødsituationer
- beskyttelse af arbejdspladsen og miljøbeskyttelse.

## 2. ANDRE AKTIVITETER PÅ OMRÅDET NUKLEAR TEKNOLOGI OG SIKKERHED

Formålet med de aktiviteter, der gennemføres under denne overskrift, er:

- at løse de videnskabelige og tekniske behov i forbindelse med Fællesskabets politikker på områderne sundhed, energi og miljø
- at sikre, at Europas formåen fortsat er på et højt niveau på relevante områder, der ikke omfattes af udvalgte forskningstemaer
- at bidrage til oprettelsen af det europæiske forskningsrum.

Disse aktiviteter vil først og fremmest blive gennemført på følgende områder:

- nye koncepter: evaluering af potentialet i nye koncepter, der medfører fordele for så vidt angår sikkerhed, miljømæssige virkninger, ressourceanvendelse, sikring for så vidt angår spredning; udvikling af bedre og mere sikre processer inden for nuklear energi
- uddannelse i nuklear sikkerhed og strålingsbeskyttelse med sigte på integration og styrkelse af de nationale bestræbelser på at opnå stordriftsfordele, og endvidere dækning af områder som mobilitet og menneskelige ressourcer, grænseoverskridende adgang til infrastruktur og koordinering
- foranstaltninger vedrørende sikkerhed i eksisterende nukleare anlæg.

### 3. DET FÆLLES FORSKNINGSCENTERS NUKLEARE AKTIVITETER

DFormålet med FFC's aktiviteter vil være at støtte relaterede fællesskabspolitikker og særlige forpligtelser i henhold til traktaten. Idet der fokuseres på aktiviteter inden for områder, hvor Fællesskabets deltagelse er hensigtsmæssig, medvirker FFC, når dets europæiske identitet medfører ekstra fordele, og når dets indsats er berettiget på grund af grænseoverskridende aspekter vedrørende nuklear sikkerhed eller bekymring hos offentligheden. Målet vil først og fremmest være at udvikle samarbejdet yderligere gennem etablering af netværk, der fører til bred enighed om en række af disse emner på europæisk og internationalt plan. Der vil blive lagt særlig vægt på samarbejde med kandidatlandene. Uddannelsesaktiviteter vil være et vigtigt element, når FFC skal medvirke til at sørge for, at Fællesskabet får en kommende generation af videnskabsmænd med den nødvendige kompetence og den nødvendige ekspertise. De vigtigste områder for forskningsaktiviteten vil derfor være følgende <sup>(1)</sup>:

#### 3.1. Nuklear sikkerhed og sikkerhedskontrol

Forskning i behandling og opbevaring af nukleart affald (især teknik til separation og transmutation af aktinider med lang levetid) og strålingsbeskyttelse; sikkerhed omkring forskellige typer reaktorer med prioritering af reaktorer i kandidatlandene og udvikling af kontrolmetoder med hensyn til fissilt materiale samt teknisk støtte til ikke-spredning af kernevåben. Personale til kontrol med demonteringen af forældede nukleare anlæg vil blive stillet til rådighed.

#### 3.2. Målinger og referencematerialer

Radionuklidemetrologi, især ved svag aktivitet og i forbindelse med ringtest inden for rammerne af laboratorieekspertisen; interaktion mellem neutroner og materiale med henblik på opstilling af grunddata til undersøgelse af transmutation af affald og udvikling af nye systemer. Denne aktivitet vil først og fremmest yde horisontal støtte til aktionerne under punkt 3.1 ovenfor.

---

<sup>(1)</sup> Derudover har FFC ret til at deltage i alle forskningsaktiviteter på samme vilkår som organisationer i medlemsstaterne.

## BILAG II

## DET MAKSIMALE SAMLEDE BELØB, DE RESPEKTIVE ANDELE OG VEJLEDENDE OPDELING

(mio. EUR)

1. Udvalgte forskningstemaer		890
1.1. Kontrolleret termonuklear fusion	750	
1.2. Håndtering af radioaktivt affald	90	
1.3. Strålingsbeskyttelse	50	
2. Andre aktiviteter på området nuklear teknologi og sikkerhed		50
3. Det Fælles Forskningscenters nukleare aktiviteter		290
I alt		1 230

## BILAG III

## INSTRUMENTER

**Indledning**

Modtagerne af støtte fra EU's budget til indirekte aktioner er forskningscentre, universiteter, virksomheder og nationale eller internationale organisationer i medlemsstaterne eller europæiske associerede stater, der udfører forskningsaktiviteter. Sidstnævnte kan også optræde som mellemed for støtten fra EU's budget. Viser det sig nødvendigt for gennemførelsen af programmets målsætninger, kan også organisationer i De Nye Uafhængige Stater (NIS) og internationale organisationer undtagelsesvis modtage EU-tilskud.

## 1. INSTRUMENTER VEDRØRENDE FUSIONSENERGI

Forskning i fusionsenergi under punkt 1.1 i bilag I er så specielt, at der må træffes særlige gennemførelsesforanstaltninger. Projekterne gennemføres på grundlag af procedurer, der fastlægges i:

- associeringskontrakterne
- aftalen »European Fusion Development Agreement« (EFDA)
- alle andre multilaterale aftaler mellem Euratom og de organisationer og/eller retlige enheder, der måtte blive oprettet — efter udtalelse fra det kompetente rådgivende udvalg
- andre kontrakter af begrænset varighed, navnlig med organisationer i medlemsstaterne eller lande, der er associeret med Euratom-rammeprogrammet
- internationale aftaler om projekter, som gennemføres i samarbejde med tredjelande, f.eks. ITER.

Aktiviteter vedrørende samordning og støtte til fusionsenergiforskning kan omfatte undersøgelser til støtte for disse aktiviteter, støtte til informationsudveksling, udnyttelse af eksternt ekspertise, herunder uafhængig aktivitetsevaluering, stipendier og uddannelsesiltag, publikationer og andre tiltag til fremme af teknologioverførsel.

## 2. INSTRUMENTER VEDRØRENDE ANDRE OMRÅDER

På området håndtering af radioaktivt affald og strålingsbeskyttelse under de udvalgte forskningsområder i punkt 1.2 og punkt 1.3 i bilag I samt inden for andre aktiviteter i punkt 2 vil Fællesskabets med forbehold af de specifikke programmer og regler for deltagelse yde bidrag til:

- ekspertisenet med henblik på at styrke og udvikle den videnskabelige og teknologiske ekspertise i Fællesskabet gennem integration på europæisk plan af den forskningskapacitet, der findes eller er ved at opstå både på nationalt og på regionalt plan
- integrerede projekter, hvis formål er at styrke Fællesskabets konkurrenceevne eller behandle vigtige samfundsproblemer gennem mobilisering af en kritisk masse af ressourcer og kompetencer inden for forskning og teknologisk udvikling
- specifikke målrettede projekter, der tager sigte på at opnå ny viden enten med det formål i væsentlig grad at forbedre produkter, processer eller tjenesteydelser eller frembringe nye eller at opfylde andre samfundsbehov eller fællesskabspolitiske behov eller påvise levedygtigheden af nye teknologier, som frembyder en potentiel økonomisk fordel, men som endnu ikke er markedsmodne
- aktioner til fremme og udvikling af menneskelige ressourcer og mobilitet
- samordningstiltag, der har til formål at tilskynde til og støtte samordnede initiativer fra forskellige aktører inden for forskning og innovation med henblik på at forbedre integrationen



- specifikke støtteaktioner såsom aktioner, der sigter mod at udnytte resultater af forskning og formidling af viden, og aktioner til støtte for forskningsinfrastruktur, f.eks. i forbindelse med tværnational adgang eller forberedende teknisk arbejde (bl.a. feasibility-undersøgelser)
- integrerede infrastrukturinitiativer, der i en enkelt aktion kombinerer en række aktiviteter, der er væsentlige for at styrke og udvikle forskningsinfrastrukturer, navnlig hvad angår tværnational adgang med henblik på levering af tjenesteydelser på europæisk plan.

### 3. DIREKTE AKTIONER — DET FÆLLES FORSKNINGSCENTER

Direkte aktioner gennemføres af FFC.

---